

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
An Evaluation of the Master of Education Program in Curriculum
and Instruction (Revised A.D.2016), Faculty of Education, Burapha
University

Received: 21 September 2020

Revised: 9 November 2020

Accepted: 13 November 2020

สิริวรรณ จรัสวิวัฒน์, มหาวิทยาลัยบูรพา,
ปริญญญา ทองสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา,
จันทร์พร พรหมมาศ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์, มหาวิทยาลัยบูรพา,
วิโรจน์ ชมภู, มหาวิทยาลัยบูรพา,
ภาสกร รักดีศรีแพง, มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ ร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 8 คน 3) ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน จำนวน 33 คน และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามออนไลน์ และ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า ผลประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ ร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 พบว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมาก และด้านผลผลิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร หลักสูตรและการสอน

Abstract: The purpose of this research was to evaluate the Master of Education Program in Curriculum and Instruction (Revised A.D.2016), Faculty of Education, Burapha University by applying CIPP Evaluation model together with Thailand Qualification Framework for Higher

Education B.E. 2552 and Graduate Program Standard Criteria B.E. 2558. The samples used in this research were: 1) five of external experts and faculty members responsible for the program, 2) eight of program faculty members and instructors teaching in the program, 3) thirty-three of alumni and current students, and 4) eleven of school administrators or supervisors. The research instruments were the online questionnaire and the structural interview. The research results showed that the Master of Education Program in Curriculum and Instruction (Revised A.D.2016), Faculty of Education, Burapha University by applying CIPP Evaluation model together with Thailand Qualification Framework for higher education B.E. 2552 and Graduate Program Standard Criteria B.E. 2558 in terms of context, input, process, and product were highly appropriate, overall were highly appropriate and in accordance with Thailand Qualification Framework for higher education A.D. 2552 and Standard Criteria for Graduate Program A.D. 2558.

Keywords: Evaluation of curriculum, Curriculum and Instruction

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรมีกระบวนการที่หลากหลายตามแนวคิดของนักการศึกษาหรือนักพัฒนาหลักสูตร โดยสรุปมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพราะหลักสูตรคือมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดขึ้นเพื่อให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537: 12) เป็นแนวทางที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่สถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษา กำหนดไว้ โดยอาจกำหนดโครงสร้างหรือองค์ประกอบของหลักสูตร ที่อาจประกอบด้วย เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล หรืออาจมีสื่อการเรียนการสอน หลักการ จุดประสงค์รายวิชา (Good, 1973) ดังนั้นการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรจึงควรเริ่มตั้งแต่ระบบการวางแผนหลักสูตร และมีการตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีการปรับปรุงร่างหลักสูตรนั้น จากนั้นจึงเข้าสู่ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งผู้สอนจะนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และปรับปรุงการเรียนการสอน จากนั้นจึงนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป และระบบสุดท้ายเป็นระบบประเมินหลักสูตร (มารุต พัฒนาผล, 2558) ซึ่งมีรูปแบบในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญต่อการตัดสินใจว่าหลักสูตรนั้น ๆ ว่าจะยังคงใช้ต่อไป หรือจะต้องปรับปรุง หรือยุติการใช้ รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีมและคณะ (Stufflebeam et.al., 1971) เป็นกระบวนการประเมินครอบคลุมทั้งการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และประเมินสรุปรวม (Summative evaluation) สามารถช่วยในการตัดสินใจถือเป็นการประเมินแบบนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบของการประเมินมุ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้คือ 1) ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินที่เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมของหลักสูตร ได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและรายวิชา 2) ด้าน

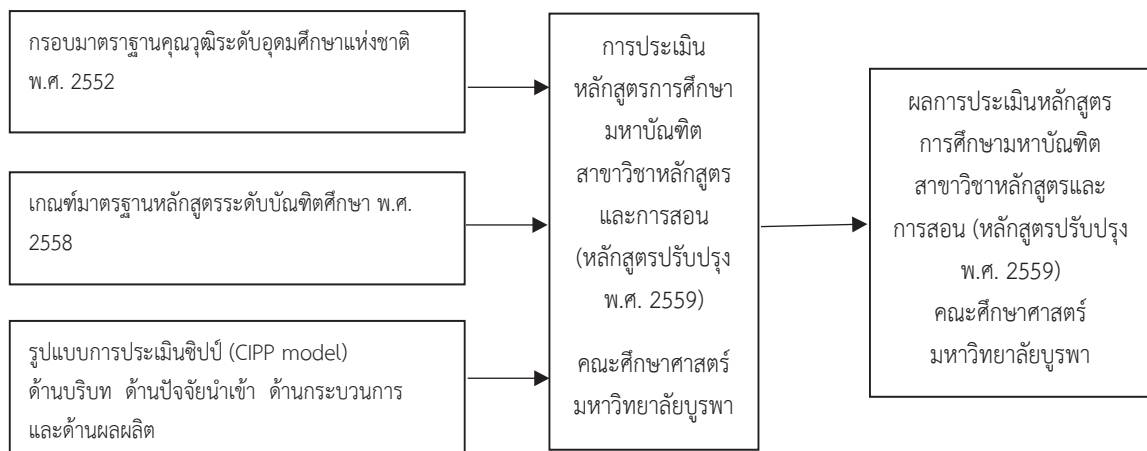
ปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินผลเกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คุณวุฒิและผลงานของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน พื้นฐานของผู้เรียน/เงื่อนไขการรับนิสิต อาคารเรียน/ห้องเรียน/สื่อและวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน แลงบประมาณ 3) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินผลการบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านผลผลิต (Product) เป็นการประเมินผลสิ่งที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ความพึงพอใจของนิสิตต่อหลักสูตร และความพึงพอใจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวจึงต้องประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) เพื่อให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564) ให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงรอบด้านตามสถานการณ์ปัจจุบัน อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ 4 ด้าน ร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ดังนี้

ด้านบริบท ประกอบด้วย ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร กลยุทธ์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณวุฒิ ผลงานของอาจารย์ประจำหลักสูตร พื้นฐานของผู้เรียน/เงื่อนไข การรับนิสิตที่เข้าศึกษา อาคารเรียน/ห้องเรียน/สื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม งบประมาณ

ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร/โครงการ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

ด้านผลผลิต ประกอบด้วย คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ความพึงพอใจของนิสิตต่อหลักสูตร และความพึงพอใจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 2 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน จำนวนรวม 5 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 8 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3) ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 33 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

4) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 11 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ และ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

3.2 แบบสอบถามออนไลน์สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

3.3 แบบสอบถามออนไลน์สำหรับศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

3.4 แบบสอบถามออนไลน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

4. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามฉบับจริงที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นัดหมายเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

กลุ่มที่ 2 อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์

กลุ่มที่ 3 ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยเขียนบรรยายเป็นความเรียงซึ่งสามารถดูรายละเอียดขอบเขตและแนวทางการประเมินหลักสูตร (Evaluation Framework) ได้เป็น 6 มิติ อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์การประเมินหรือสิ่งที่ประเมิน ตัวบ่งชี้ แหล่งข้อมูล วิธีวัดหรือเครื่องมือ วิธีวิเคราะห์ทางสถิติ และ เกณฑ์

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายระดับความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

4.51-5.00	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ปรากฏดังนี้

ผลประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดยมีข้อเสนอแนะในการปรับแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ผลประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา เสนอแนะดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม/ ระดับการปฏิบัติ
1. บริบท	4.47	0.54	มาก
2. ปัจจัยพื้นฐาน	4.21	0.75	มาก
3. กระบวนการ	3.95	0.83	มาก
4. ผลผลิต	4.36	0.64	มาก
รวม	4.25	0.71	มาก

ตารางที่ 2 ผลประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. บริบท	4.13	0.70	มาก
2. ปัจจัยพื้นฐาน	3.56	0.88	มาก
3. กระบวนการ	3.78	0.069	มาก
4. ผลผลิต	4.17	0.73	มาก
รวม	3.91	0.74	มาก

ตารางที่ 3 ผลประเมินหลักสูตรด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บังคับบัญชา

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.56	0.64	มาก
2. ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน	4.39	0.50	มาก
รวม	4.48	0.63	มาก

ผลประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ ร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ ร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 พบว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมาก และด้านผลผลิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเป็นไปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 คณะผู้วิจัยขออภิปรายผลการประเมินประเมินหลักสูตรรายด้านดังนี้

ด้านบริบทมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากหลักสูตรมีการกำหนดปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร กลยุทธ์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชาที่เปิดสอนตาม กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มี โครงสร้างและจำนวนหน่วยกิตตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ซึ่งสอดคล้องกับ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน มาตรฐาน นโยบาย ต่าง ๆ เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ที่จะแสดงคุณลักษณะของบัณฑิตหรือผลผลิตของหลักสูตรตามที่คาดหวัง รวมทั้งการกำหนดเนื้อหา และประสบการณ์เรียนรู้ ในหมวดวิชา รายวิชาต่าง ๆ และการจัดประสบการณ์หรือกลยุทธ์ทั้งการจัดการเรียนรู้และ การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ (Taba, 1962) จึงทำให้ผลการประเมินด้านบริบทมีความเหมาะสมในระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากหลักสูตรยังมีอาจารย์จำนวนมาก ได้แก่ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร 14 คน และอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามเกณฑ์ มีการส่งเสริมให้อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น อีกทั้งมีระบบการคัดเลือกนิสิตและเงื่อนไขใน การรับนิสิตที่เข้าศึกษาที่ชัดเจน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2561) จึงทำให้ผลการประเมินด้านปัจจัย นำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากหลักสูตรมีการบริหารหลักสูตรตาม ระบบและกลไกการดำเนินการหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เช่น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพบว่ามีนิสิตสำเร็จ การศึกษาช้ากว่าที่ควรจะเป็นจำนวนมากจึงมีการขอตรรับนิสิตในปีการศึกษา 2560-2561 เพื่อบริหารจัดการ หลักสูตรให้นิสิตสำเร็จการศึกษาตามกำหนด จากนั้นจึงขออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยในการขอเปิดรับนิสิตใหม่ใน ปีการศึกษา 2562 (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2562) อีกทั้งหลักสูตรมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาปรึกษาทาง วิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้นิสิตอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งเป็น ระบบหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537) จึง ทำให้ผลการประเมินด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมาก

ด้านผลผลิตที่มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่องจึงส่งเสริมทั้งศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบันมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ซึ่งส่งผลต่อ ความพึงพอใจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา ทองสอน และคณะ (2560) ที่ได้ประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ด้านสมรรถภาพของนิสิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตที่มีความเหมาะสมใน ระดับมาก เพราะมีการดำเนินการกำกับ ติดตาม จากส่วนงานและมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจำเป็นต้องเตรียมแผนการบริหารหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการบังคับใช้ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารหลักสูตร

2.2 ควรประเมินด้วย CIPPIEST เพื่อให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรให้มากที่สุด และสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่ออกไปทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2561). รายงานการประเมินตนเอง ระดับหลักสูตร: หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559.ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปริญญญา ทองสอน, วิมลรัตน์ จตุรานนท์, วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, จันทร์พร พรหมมาศ, มณฑิยา ชมดอกไม้, พาวา
พงษ์พันธุ์ และ สิริยุพิน ศุภรัตน์ชัชคณา. (2560). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
วารสารศึกษาศาสตร์, 28(3), 52-62.
- มารุต พัฒนาผล. (2556). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์
การพิมพ์.
- ราชกิจจานุเบกษา. ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน: ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF:HED).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- Cronbach, L. (1970). *J. Essentials of psychological testing*. (3rd.ed.). New York: Harper and Row.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Stufflebeam D. L., Foley, W. J., Gephart, W. J., Guba, E. G., Hammon, R. L., Merriman, H. O., &
Provus, M.M. (1971). *Education evaluation and decision making*. Itasca, IL: Peacock.

- Stufflebeam, D. L. (1971). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *Journal of Research and Development in Education*, 5(1), pp.19-25.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Hartcourt Brance and World.